

Plieņu atsegumi

Publicēts: 14.11.2020.

Pliņu atsegumi vēl pirms 30 gadiem ir bijuši ap 400 m gari Lētīzas svītas cementēta smilšakmens un mālaini aleirītisko nogulumu atsegumi Ventas labā krasta nogāzē. Pēc vēsturiskiem datiem, atsegumu augstums sasniedzis apmēram 6,5 m. Apsekojuma laikā 2014. gada rudenī ir atrasti vien divi nelieli dabiski atsegumi, tikai 0,4 un 0,8 m augsti. Citur Ventas nogāze ir pilnībā aizaugusi ar krūmiem, samērā lieliem kokiem un lakstaugiem.

Dabas pieminekļa īpašā vērtība ir citur atsegumos nepārstāvētas karbona stratigrāfiskās vienības (Lētīzas svītas) potenciāli liels atsegums – domājams, vienīgais atsegums Latvijā - Lētīzas svītas stratotips.

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis, atrodas [dabas liegumā Ventas un Šķerveļa ieleja](#)

Kods: LV0441550

Administratīvais iedalījums: Saldus novads, Pampāļu pagasts

Pārvalde: Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Kurzemes reģionālā administrācija](#).

Robežu shēma

[Robežu shēma uz ortofoto pamatnes](#)

Normatīvie akti

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Ministru Kabineta noteikumi Nr. 13 "Dabas lieguma "Ventas un Šķerveļa ieleja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Pieventas zemienē, Ventas senlejas nogāzē, upes labajā pamatkrastā.

Dabas pieminekli veido Ventas senlejas (senielejas) nogāzes posms Ventas labajā krastā, kurā atrodas un senāk ir atradušies labākā kvalitātē un lielāki apakšējā karbona Turnē stāva Lētīžas svītas smilšakmeņu, mālu un mālaino aleirolītu atsegumi. Pliņu atsegumi literatūrā ir pazīstami arī kā Ventasmuižas atsegumi. Šis griezumums ir Lētīžas svītas stratotips.

Pliņu atsegumi vēl pirms 30 gadiem ir bijuši ap 400 m gari Lētīžas svītas cementēta smilšakmens un mālaini aleirītisko nogulumu atsegumi Ventas labā krasta nogāzē. Pēc vēsturiskiem datiem, atsegumu augstums sasniedzis apmēram 6,5 m. Apskojuma laikā 2014. gada rudenī ir atrasti vien divi nelieli dabiski atsegumi, tikai 0,4 un 0,8 m augsti, kā arī skatrakums, kurā 2,6 m augstumā (griezuma pamatne apmēram 4 m virs Ventas līmeņa) pirms vairākiem gadiem ir attīrīti Lētīžas svītas smilšakmeņi un citi nogulumi. Citur Ventas nogāze ir pilnībā aizaugusi ar krūmiem, samērā lieliem kokiem un lakstaugiem. Trīs vietās Ventas palienē, apmēram teritorijas vidū, ir dolomīta vai smilšakmens ar dolomīta cementu akmeņu krāvumiem, kas pārsvarā sastāv no blāķiem.

Pliņu atsegumos Lētīžas svītas nogulumiežus veido smilšakmeņi, māli, mālaini aleirolīti un aleirītisks dolomītmerģelis. Dabas pieminekļa dienvidu daļā Lētīžas svītas ģeoloģiskā griezumā, kas redzams skatrakumā, vienkāršots apraksts ir sekojošs (no apakšas uz augšu):

0,0-0,2 m: gaiši zilganpelēku, ļoti smalkgraudainu smilšakmeņu, mālu un ar vizlu bagātu mālainu aleirolītu slāņmija. Raksturīgs viļņots paralēlais slāņojums;

0,2-0,9 m: smilšakmens, ļoti smalkgraudains, zilgani pelēks, masīvs, bez redzamām tekstūrām, ar dolomīta cementu;

0,9-1,1 m: smilšakmens ļoti smalkgraudains, aleirītisks, gaiši pelēks, ar viļņu ripsnojuma zīmēm; ripsnojuma slīpo slāniņu virsmas klātas ar zilganu mālaini aleirītisku materiālu, kas bagāts ar vizlu;

1,1-1,5 m: smilšakmens, ļoti smalkgraudains, gaiši zilgani pelēks, ar dolomīta cementu un plānām aleirolīta un vizlas starpkārtām;

1,5-2,0 m: smilšakmens, ļoti smalkgraudains, vizlains, zilgani pelēks, ar māla un dolomīta cementu;

2,0-2,2 m: smilšakmens, smalkgraudains, gaiši pelēks, ar ripsnojuma zīmēm; ripsnojuma slīpo slāniņu virsmas klātas ar zilganu mālaini aleirītisku materiālu, kas bagāts ar vizlu;

2,2-2,6 m: dolomītmerģelis zemjains, aleirītisks, brūngani pelēks.

Dabas pieminekļa teritorija ir pilnībā apaugusi ne tikai lakstaugiem un krūmiem, bet arī samērā lieliem kokiem.

Lētīžas svītas smilšaini mālainie nogulumi ir uzkrājušies viļņu ietekmē, par ko liecina granulometriskais sastāvs un viļņu ripsnojuma zīmes. Domājams, šie nogulumi veidojušies seklās jūras piekrastes zonā, vai arī seklā, daļēji norobežotā baseinā ar palielinātu ūdens sāļumu.

Mūsdienu ģeoloģiskie procesi, galvenokārt, izpaužas kā nogāžu procesi, veidojoties akmeņu (blāķu) krāvumiem bijušās kraujas pakājē, kā arī gravu erozija Ventas labā krasta nogāzē.

Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi: nogāžu un gravu meži (9180*), eitrofas augsto lakstaugu audzes (6430), lakstaugiem bagāti egļu meži (9050) un upju straujtecēs un dabiski upju posmi (3260).

Dabas pieminekļa īpašā vērtība ir citur atsegumos nepārstāvētas karbona stratigrāfiskās vienības (Lētīžas svītas) potenciāli liels atsegums – domājams, vienīgais atsegums Latvijā - Lētīžas svītas stratotips.

Dabas datu pārvaldības sistēma

OZOLS

Citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/plienu-atsegumi>